

В. В. Венгер

# Товар

## ТОВАР

— будь-який матеріальний або нематеріальний об'єкт, здатний задовольнити потребу чи бажання споживача, що має цінність і запропонований на ринку для обміну або продажу. Це не лише матеріальний об'єкт чи результат праці, а й форма опредметнення суспільних відносин, у якій поєднано природну сутність речі та її соціальну цінність. У Т. відображено подвійність людського буття як творця (виробника) і як учасника соціального обміну. Через Т. людина реалізує себе у праці, вступає у взаємодію з іншими та водночас відчужує результат своєї діяльності, перетворюючи його на об'єкт ринкового обміну, конкуренції, оцінки. Таким чином, Т. — символічна форма, у якій закладено не тільки вартість і користь, а й уявлення про цінність, взаємозалежність і можливість задовольняти потреби споживача. За призначенням розрізняють: споживчі Т. (призначені для безпосереднього споживання кінцевими споживачами), Т. довготривалого користування (мають досить високу вартість: автомобілі, побутова техніка), Т. середньострокового користування (мають термін служби і вартість, значно нижчі за Т. довготривалого користування: взуття, домашній текстиль, побутові прилади, вироби зі скла, столовий посуд, предмети домашнього вжитку), Т. короткотривалого користування (матеріальні вироби, які повністю споживають за один або кілька циклів використання: харчові продукти, одяг, побутові Т.), Т. виробничого призначення (придбані приватними особами або організаціями для подальшого перероблення чи використання у господарській діяльності, для перепродажу або здачі в оренду). Т. за призначенням також є сировина та матеріали — предмети праці, що підлягають переробленню, формуючи матеріальну (речовинну) основу продукції (метали, нафта, деревина); обладнання та машини — засоби виробництва, що застосовують у процесі створення інших Т. чи для надання послуг, які не споживають безпосередньо, а використовують для створення доданої вартості (верстати для оброблення металу, роботизовані комплекси на заводах, харчове технологічне обладнання, машини для будівництва, 3D-принтери, лабораторне обладнання, комп'ютери та сервери). З погляду економічної діяльності — це матеріальні активи (Т. тривалого користування), що застосовують у виробничих процесах, для оброблення сировини, складання, транспортування, контролю якості тощо; з погляду економічної теорії — пристрої, що

безпосередньо впливають на предмети праці (силові та робочі машини й обладнання, транспортні засоби, виробничий і господарський інвентар), необхідні для виготовлення кінцевої продукції. Напівфабрикати — продукція, що пройшла певну стадію оброблення, але ще не є готовим до кінцевого споживання Т. і призначена для подальшого використання у виробничому процесі з метою виготовлення готової продукції. З погляду економічної теорії вони є проміжним продуктом виробництва, результатом первинного перероблення сировини або матеріалів (сировинна база чи складова частина у виробництві кінцевої продукції). За вартістю і частотою покупки виокремлюють Т. першої необхідності (купують і споживають регулярно: хліб, молоко), Т. розкоші (мають високу ціну, їх купують зазвичай для задоволення емоційних чи престижних потреб: дизайнерський одяг, розкішні автомобілі); за характером споживання — Т. взаємозамінні (можуть задовольняти однакову потребу, споживач обирає між ними залежно від ціни чи доступності, наприклад, газовані напої різних виробників), Т. доповнюючі (автомобіль і паливо, комп'ютер і програмне забезпечення тощо); за економічною цінністю — Т. з високою еластичністю попиту (навіть незначне зростання ціни на них призводить до відчутного зменшення обсягу попиту і навпаки: меблі, автомобілі, одяг та взуття преміум-класу), Т. з низькою еластичністю попиту (зміна ціни майже не впливає на попит: ліки, харчові продукти першої необхідності); за відношенням до суб'єкта ринку — Т. для кінцевого споживання (готові до використання без подальшого оброблення), Т. для проміжного споживання (використовують у процесі виробництва Т. для кінцевого споживання).

## **Рекомендована література**

1. Артьомова Т. І. Вартість та ціна: логіко-історичний процес формоутворення. К., 2006;
2. Точилін В. О., Осташко Т. О., Пустовойт О. В. та ін. Ринки реального сектору економіки України: структурно-інституціональний аналіз. К., 2009;
3. Кірієнко Ю. А. До питання про економічний зміст категорії «товар» // Економіка та держава. 2009. № 12;
4. Рєзнікова В. В., Кравець І. М. Класифікація товарів: господарсько-правовий аспект // Економіка та право. 2019. № 2.

### **Бібліографічний опис:**

Товар / В. В. Венгер // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-890694>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).